

SIERA TE PRIHVAĆA:

Brošura koristi da bi se dobro živelo u Sieri!

DOBRO DOŠLI U SIERU!	2
Grad	2
Sierčani	2
Administracija	2
VASPITANJE	4
Dečji vrtić ili jaslice i UAPE (Jedinica za primanje učenika)	4
Dečja škola	4
Obavezna škola	4
Obuka	4
Priznavanje diploma	5
Usmeravanje	6
Biblioteke	6
RAD	8
Traženje posla	8
Pravo na rad	8
Sindikati	8
Nezaposlenost	9
STANOVANJE	10
Izdavanje stana	10
Otpadci	10
Zavod za zaštitu životne sredine	11
PREVOZNA SREDSTVA	12
Automobili	12
Javni prevozi	12
ZDRAVLJE I SOCIALA	13
Medicinska i socijalna potreba	13
Pomoć za mlade	14
Brojevi i sajta-Interneta za omladinu	14
Pomoć za roditelje	14
Pomoć za buduće majke	15
Pomoć za starije osobe	15
Invalidnost	17
Seksualnost	18
Zavisnosti	18
Nasilje	19
SLOBODNO VREME	21
Omladina	21
Predavanja za odrasle	21
Kulturna mesta	23
Kulturna društva	24
Sportska mesta	24
Sportski klubovi	25
Noćni život	25
Svečanosti i manifestacije	26
Turizam	27
INTEGRACIJA	28
Pomoć doseljenicima	28
Učenje francuskog jezika	29
Poznavanje običaja: nekoliko staza...	30
Udruženja stranaca u Sieri	31

DOBRO DOŠLI U SIERU!

Ova brošura će vam dati glavne informacije o gradu Sieri s različitih strana. Nadamo se da će vam pomoći da se što lakše priviknete na vaš novi način života!

Za više informacija pogledajte na:

www.sierretakeuil.ch: ovaj sajt je koristan da se bolje živi u Sieri

www.sierre.ch: službeni sajt za grad Sieru

Grad

Siera se nalazi u kantonu Valais-u, na granici sa njemačkim govornim kantonom («Gornji-Valais»). Za razliku od većine drugih gradova koji se razvijaju oko glavne jezgre, Siera se razvijala oko različitih četvrti, koje još i danas čuvaju neku svoju autonomiju. Grad je poznat posebno po svojoj sunčanosti, svome vinu, svojim zamkovima, svojoj industriji i svojim visokim školama.

Sierčani

Stanovništvo Siere broji 15'452 lica. Svake godine, dođe više od hiljadu lica u Sieru i tu se smestaju.

Njihova **porekla** su različita: 70,6% stanovnika Siere su po poreklu Švajcarci, a ostalih 29,4% su po poreklu stranci. Ukupno, 95 različitih nacionalnosti čine stanovništvo ovoga kraja.

Od 4 **jezika** koji se najviše govore u Sieri su: francuski (66,9%), portugalski (9,6%), njemački (8,9%) i italijanski (8,5%).

82% stanovništva je katoličke, 4,5% protestantske i 4,2% muslimanske **veroisповести**.

Verski kontakti:

Hrišćanske parohije (uključivši. italijansku, portugalsku i pravoslavnu): www.paroissecteur-sierre.ch

Evangelistička crkva u Sieri: Tel. 027/456 13 10

Islam: Islamski centar u Sieri, rue du Stade 4, 1950 Sion / Tel. 027/203 53 95

Administracija

Opštinska administracija je u službi svih stanovnika Siere. Različite administrativne službe se nalaze u zgradi Opštine / Hôtel de Ville.

Adresa: Hôtel de Ville, Case postale 96, 3960 Sierre

Telefon: 027/ 452 01 11

E-mail: ville@sierre.ch

Sajt-Interneta: www.sierre.ch

Ako imate poteškoća u administrativnom postupku povezanim za nepoznavanjem jezika ili kulture ne ustručavajte se obratiti **delegatu za integrisanje grada:**

Kontakt: Marie-Françoise Pitteloud
Kancelarija: Br. 305, na 3-ćem spratu Opštine / l'Hôtel de Ville
Telefon: 027/ 452 02 34.
E-mail: marie-francoise.pitteloud@sierre.ch

Hitni brojevi

Policija: 117

Požar: 118

Dežurni lečnik: 0900 144 033

Dežurna apoteka: 0900 558 143

Opštinska policija: 027/ 4520 117

Hitni automobil sa lečnikom: 144 (JEDINO ZA HITNE SLUČAJEVE)

SOS-Omladina: 147

Dežurni zubar: 0900 558 143

Kontrola stanovnika

Dok dođete u Sieru, trebate se najaviti Kontroli za stanovnike.

Adresa: Kontrola stanovnika se nalazi na desnoj strani Opštinske zgrade / l'Hôtel de Ville.

Telefon: 027/452 01 11

Radno vreme: od ponedjeljka do petka: 8.00-12.00, sredom 13.30-16.00 sati.

Dozvola boravka

U Švajcarskoj, ima 5 glavih vrsta dozvola:

Dozvola B: treba se obnoviti svake godine za one koji nisu evropljani, svako 5 godina za zemlje članice EZ/EFTA-e

Dozvola C: treba biti obnovljena svako 5 godina za evropljane I neevropljane

Dozvola L: za trajenje manje od godinu dana, obnovljiva

Dozvola F: za privremeni dolazak

Dozvola N: za lica koja traže utočište

Da dobijete više informacija o dozvolama, posetite sajt Saveznog zavoda za migraciju:

www.bfm.admin.ch

Naturalizacija ili državljanstvo

Redovna naturalizacija: Nakon 12 godina neprekidnog boravka u Švajcarskoj, stranac može podneti zahtev za Švajcarsko državljanstvo. Godine provedene u Švajcarskoj između 10 i 20 godina starosti računaju se dvostruko. Osim toga mora se živeti 5 godina u Valais-u i 3 godine u istoj opštini

Olakšavajuća naturalizacija: Ako je strana osoba oženjena sa švajcarskom osobom onda ona može tražiti naturalizaciju nakon 5 godina boravka u Švajcarskoj i nakon 3 godine provedene u braku.

Za traženje državljanstva ili naturalizaciju treba se direktno obratiti Državi Valais, na **Odsek za stanovništvo i migracije (SPM)**. **Direktni telefon:** 027/606 55 61 ili 62 (redovna naturalizacija) / 027/606 55 50 (olakšavajuća naturalizacija).

VASPITANJE

Dečji vrtić ili jaslice i UAPE (Jedinica za primanje učenika)

Dečji vrtić Evrope / Crèche de l'Europe

Prihvata decu između 3 meseca i 12 godina.

UAPE de Granges

Prima decu od prvog razreda dečije škole pa do šestog razreda osnovne škole pre i posle školskih časova. Upisi se vrše u Dečjem vrtiću Evrope / Crèche de l'Europe.

Adresa: Crèche de l'Europe, avenue Max-Huber 5, 3960 Sierre

Telefon: 027/452 26 00

E-mail: creche.europe@sierre.ch

Sajt-Interneta: www.cms-sierre.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 6.45-18.45 sati non stop.

Dečja škola

Dečja škola prima decu od 4 godine i traje 2 godine. Ta škola nije obavezna ali većina dece posećuju tu školu. Posle 2 godine, dete je spremno da započme osnovnu školu. Za sva pitanja koja se tiču dečije škole treba se obratiti Direkciji škola. (pogledati adrese i brojeve dole niže).

Obavezna škola

Direkcija Škola je nadležna nad obaveznom školom et i srednjim obrazovanjem za opštinu Sieru. Preko nje se vrše upisi i odgovara na sva pitanja koja se tiču obavezne škole (od 4. do 15. godine).

Adresa: Direction des Ecoles, Hôtel de Ville, Case postale 96, 3960 Sierre

Šalter: 3. sprat na Opštini / Hôtel de Ville

Telefon: 027/452 05 08

E-mail: marylene.vollet@sierre.ch

Sajt-Interneta za škole u Sieri (sa planom škola): <http://web.ecoles.sierre.ch>

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 7.30-12.00 i od 13.30-17.30 sati (petkom do 17.00 sati).

Obuka

Učenje ili praktična naobrazba

Ako je mladić navršio 15 godina i ako je završio obavezno školovanje, on može nastaviti praktičnu naobrazbu što se obično naziva izučavanje zanata / «obuka». Za to, on treba pronaći «mesto izučavanja» u nekom preduzeću, gde će ga se obučavati. Uz to, on će ići na časove teorije jedan do dva dana nedeljno.

Ako želite znati višeo tome obratite se na:

Centar za stručnu obuku Sion

Adresa: av. de France 25, 1950 Sion

Telefon: 027/606 43 00
Faks: 027/606 45 04
E-mail: admin@cfpsion.ch
Sajt-Interneta: www.cfpsion.ch

Srednje škole II

Ako mlada osoba želi da nastavi studije, može se upisati u srednju školu II (dva), na primer školu opšteg obrazovanja, poslovnu školu ili kolež/gimnaziju:

Poslovna škola i opšteg obrazovanja u Sieri

Adresa: rue des Vieilles-Cibles 6, Case postale 340, 3960 Sierre
Telefon: 027/452 22 60
Faks: 027/452 22 61
E-mail: secretariat@eccgsierre.vsnet.ch
Sajt-Internet: www.escsierre.vsnet.ch

Gimnazija ili kolež

U Sion-u: collège des Creusets www.creusets.net ili collège de la Planta www.lcplanta.ch
U St-Maurice-u: collège de l'Abbaye www.lyca.ch
U Brigue-u: collège Spiritus Sanctus www.spiritus.ch.

Više školovanje

Posle završene srednje škole II, moguće je nastaviti izobrazbu na nekoj od visokih škola:

HEVS: Valaiszanska visoka škola www.hevs.ch
HES-SO: Visoka specijalizovana škola za zapadnu Švajcarsku www.hes-so.ch
ECAV: Kantonalna škola umetnosti Valais www.ecav.ch
HEP: Visoka pedagoška škola www.hepvs.ch
HEM: Visoka muzička škola www.hemvs.ch

Posle koleža ili gimnazije, mlada osoba može ići na Univerzitet. Univerzitet ne postoji u Valais-u.

Obuka za mlade os 15 do 20 godina koji se nisu školovali u Švajcarskoj

Postoji u Valais-u struktura za mlade koji imaju između 15. et 20. godine a koji nisu išli u školu u Švajcarskoj. Ta jednogodišnja obuka nudi intezivne časove francuskog jezika kao i časove informatike, matematike, tehničkog crtanja, računovodstva... Mlada osoba poslije može nastaviti studirati u Švajcarskoj ili započeti prktičnu srednju naobrazbu.

Obavesti i upis: Srednja stručna škola u Martigny-u, M. Laurent Jacquemin,
Privatni telefon: 027/722 67 24
Telefon na poslu: 027/722 33 35
E-mail: jacquemin.laurent@netplus.ch

Priznavanje diploma

Nije uvek lako u Švajcarskoj priznati strane diplome. Možda ćete morati ići i na dodatne časove iz nekih predmeta.. Zatržite priznavanje diplome što pre! Konfederacija je ta koja se bavi priznavanjem diploma za strance:

Adresa:

Office fédéral de la formation professionnelle et de la technologie (OFFT)
Reconnaissance des diplômes
Effingerstrasse 27
3003 Berne (CH)
Telefon: 031/322 28 26
E-mail: kontaktstelle@bbt.admin.ch

Usmeravanje

Centar za informacije i uputstva / Centre d'information et d'orientation (CIO)

Ovaj centar pruža besplatne informacije o različitim zanimanjima i o obuci. On vam može također pomoći da se proceni vaše znanje i sposobnosti te da odluči o planiranju vaše karijere.

Adresa: Centre d'information et d'orientation, rue de la Bonne-Eau 18, 3960 Sierre

Telefon: 027/451 21 61

E-mail: ciosierre@admin.vs.ch

Sajt-Interneta: www.vs.ch/orientation

Radno vreme: od ponedeljka do četvrtka: 7.30-12.00, te od 13.30-17 sati / petkom od 13.30-17.00 sati.

Zadužbina integracija za sve / Fondation Intégration pour tous (IPT)

Ova zadužbina pomaže onim osobama koje se susreću sa fizičkim, psihičkim i socijalnim problemima, a ponovo žele da se vrate na radna mesta i da rade.

Adresa: Fondation Intégration pour tous, rue de la Bonne-Eau 18, 3960 Sierre

Telefon: 027/327 62 20

E-mail: valais@fondation-ipt.ch

Sajt-Interneta: www.fondation-ipt.ch

Korisni linkovi u vezi obrazovanja i stručnog uputstva

www.vs-orientation.ch

www.orientation.ch

Biblioteke

Biblioteka / Medija centar u Sieri (BMS)

U biblioteci se mogu pozajmiti knjige, CD, DVD, i CD-ROM. Postoji i čitaonica gde se može čitati ili raditi u miru. Kompjuteri su također dostupni javnosti.

Adresa: BMS, rue Notre-Dame-des-Marais 5, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 19 64

E-mail: biblio.bms@bms.sierre.ch

Sajt-Interneta: www.bms.sierre.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 14.30-18.30 i četvrtkom do 20.30 sati.

Interkulturalna biblioteka

Ova biblioteka stavlja na raspolaganje knjige na 65 stranih jezika, kao i DVD sa prevodom na više jezika.

Knjige za decu: Interkulturalna biblioteka «L'ardoise»

Adresa: rue de Loèche 1, 1950 Sion

Telefon: 027/322 26 42

Sajt-Interneta: www.lardoise-vs.ch

Knjige za odrasle: Media centar Valais-Sion

Adresa: rue de Pratifori 18, 1950 Sion

Sajt-Interneta: www.mediatheque.ch

Centar za igračke

Igračka biblioteka je prostor gde se može igrati i gde su mogu pozajmiti igre za decu i odrasle.

Adresa: Ludothèque, av. d'Ecoles, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 55 03

Sajt-Interneta: www.ludosierre.ch

RAD

Traženje posla

Evo vam nekoliko ideja za traženje posla:

- Trebate dobro slušati ono što kruži «**od usta do usta**»: i o tome se raspitivati u vašoj sredini!
- Može se nuditi **spontana ponuda**, ako se telefonira u neko preduzeće ili se piše pismo (bez obzira da li to preduzeće traži radnike ili ne).
- U nekim oblastima kao što su ugostiteljstvo, važno je da se ide tamo i da se direktno pita na licu mesta da li ima posla u kafanama i restoranima.
- Odgovariti na oglase koji nude radna mesta: veliki broj oglasa ćete naći u novinama *Nouvelliste*, posebno utorkom.
- Odgovoriti na oglase koji nude posao preko **Interneta**
Korisni sajtovi su: www.espace-emploi.ch / www.portail-emploi.ch
- odlaziti u **agenciju za nameštanje** u Sieri, postoji samo jedna takva agencija: **Emploi-Val**, av. Max-Huber 2, 3960 Sierre / Tél: 027 451 24 34 / Sajt-Interneta: www.emploival.ch
Mnogobrojne druge agencije se nalaze u Sionu kao i u drugim gradovima.
- **Svatko od vas može staviti oglas** u novine, na internet ili čak nalepit ga na oglasne table po velikim centrima za kupovinu.

Pravo na rad

Služba za zaštitu radnika, radni odnos Kantona Valais-a

Ovaj servis obezbeđuje usklađenost sa uslovima rada i isplate te rešava sukobe u pojedinačnom i kolektivnom radu.

Adresa: Service de la protection des travailleurs, rue des Cèdres, 1951 Sion

Telefon: 027/606 74 16

E-mail: herve.roh@admin.vs.ch

Sajt-Interneta: www.vs.ch/spt

Ovaj sajt piše o opasnostima rada na crno: www.pas-de-travail-au-noir.ch

Sindikati

Sindikat je organizacija koja podržava radnike i koja odgovara radnicima na pitanja koja se odnose na rad ili posao.

Sindikat Hrišćanskih interprofesionalaca za Valais (SCIV)

Adresa: Secrétariat régional de Sierre du SCIV, rue Centrale 4, 3960 Sierre

Telefon: 027/452 26 26

E-mail: info.sierre@sciv.ch

Sajt-Interneta: www.sciv.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 8.00-12.00, te od 13.30-17.30 sati (petkom se zatvara u 17.00 sati).

Sindikat UNIA Valais Siera

Adresa: UNIA, rue du Temple, 3960 Sierre

E-mail: valais@unia.ch

Sajt-Interneta: www.valais.unia.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka od 8.00-11.00 sati.

Nezaposlenost

Može se reći, da osobe koje su radile najmanje 12 meseci kroz dve zadnje godine (na plate je uziman doprinos) mogu dobivati nadoknadu ako su ostali bez posla i uživati druge pogodnosti od osiguranja za nezaposlenost. Uostalom, svaka situacija je posebna. U SVAKOM SLUČAJU, običava se da se ispita vlastito stanje svakog pojedinca preko fonda za nezaposlenostil. U Sieri, postoje tri fonda za nezaposlenost koji će vam dati sve upute detaljno:

Javni kantonalni fond za nezaposlene, rue de la Bonne-Eau 20, 3960 Sierre
Telefon: 027/606 15 00

Fond za nezaposlene UNIA, rue du Temple 3, 3960 Sierre
Telefon: 027/456 38 17

Fond za nezaposlene OCS, rue Centrale 4, 3960 Sierre
Telefon: 027/452 26 21

Upis za osiguranje nezaposlenosti se vrši u Kancelariji opštine za rad u Sieri gde se morate lično doći.

Opštinska služba za rad, rue de la Bonne-Eau 20, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 21 51

Regionalna služba za nameštanje / Office régional de placement (ORP)

Regionalna služba za nameštanje ima misiju da vam da podršku i da vam daje savete u traženju nekog novog posla. Ta ista služba (ORP) se bavi i time što kontroliše i proverava da li vi ispunjavate vaše obaveze ako ste upisani u osiguranje za nezaposlenost.

Adresa: Office régional de placement, rue de la Bonne-Eau 20, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 21 21

E-mail: orpsierre@admin.vs.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 7.30-12.00, te od 13.30-17.30 (petkom se zatvara u 17.00 sati).

Evo nekoliko sajtova gde se može naći više informacija o nezaposlenosti:

www.espace-emploi.ch / www.vs.ch / www.guidechomage.ch / www.guidesocial.ch

STANOVANJE

Izdavanje stana

Uzimajući stan morate se što pre prijaviti i upisati kod **Sier Energije** da biste imali struju i tekuću vodu

Adresa: Sierre-Energie SA, rue de l'Industrie 29, Case postale, 3960 Sierre

Telefon: 027/451 19 19

Korisnički servis: 027/451 19 99

E-mail: info@siesa.ch

Sajt-Interneta: www.sierre-energie.ch

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 8.00-12.00, te od 13.30-17.00 sati.

Ako imate televiziju ili radio kod kuće morate također plaćati porez na to (što se zove «obaveza»). Preduzeće koje za to odgovara zove se **Billag**. Važno je da se odmah prijavite dok ste se uselili u stan. Prije nego što postavite satelitsku antenu, treba pitati za dozvolu od vlasnika.

Upis kod Billag-a se vrši preko:

- **sajta Billag:** www.billag.com

- **telefonski: Hotline:** 0844 834 834

- **E-mailom:** info@billag.com

Švajcarsko udruženje stanara (ASLOCA)

Ovo udruženje se brine o zaštiti stanara. Ono zastupa i brani stanare nasuprot vlasnika i javnih vlasti.

Adresa: ASLOCA-VALAIS, rue de l'Industrie 10, Case postale 15, 1951 Sion

Telefon: 027/322 92 49

Informativna telefonska linija:

Ponedjeljak: od 9.00-11.00 sati

Četvrtak: od 9.00-11.00 i od 14.00-17.00 sati

Utorak: od 9-11 sati na broj telefona 079/782 88 51

E-mail: aslocaval@sunrise.ch

Sajt-Interneta: www.asloca.ch

Odpadci

Veoma je važno da prebirete svoje odpade, kako bi se moglo reciklirati i tako mu dati jedan drugi život !

Glavni otpadi koji se mogu reciklirati su:

- hartija i karton □ treba stavljati u moloke (veliki okrugli kontejneri) za hartije

- staklo □ u moloke za staklo

- aluminij i željezo □ u moloke za aluminijum

- plastične bese (PET) □ sabirna mesta u velikim centrima

- organski otpadi (kompost) □ mesto za otpade u Cloux-Roussier ili mesto za kompostirane u Granges.

Preveliki predmeti (veliki odpadki) mogu se stavljati na otpadno mesto u Cloux-Roussier.

Kada ste razvrstali sve ove različite otpade, ostalo je **domaće smeće** (svakodnevni otpadi koji se ne mogu reciklirati). Postoje dve mogućnosti da se ukloni to domaće smeće:

- Kroz neke ulicame, kamion prolazi dva puta nedeljno da bi pokupio vreće. Otpadi moraju biti smešteni u dobro zatvorene vreće za smeće i stavljene na ivičnjak ulice ili puta. Dani prikupljanja vreća: ponedeljak i četvrtak u centru / utorak i petak u perifernim delovima grada.
- Ako kamion ne prolazi kroz vašu ulicu, vi morate sami baciti vaše vreće za otpad u molok koji se zove takodjer sabirni bunar. Oprez: ako je jedan molok pun, onda se ne može ostaviti vreću punu smeća izvan moloka jer rizikujete platiti kaznu! Treba dakle ići do drugog moloka ili pak čuvati vreće kod kuće čekajući dok molok bude ponovo prazan.

Ako trebate više informacija obratite se:

Zavod za zaštitu životne sredine / Service de la protection de l'environnement

Adresa: Hôtel de Ville, CP 96, 3960 Sierre

Telefon: 027/452 04 14

Radno vreme: od ponedeljka do petka: 8.00-12.00 sati

Otpadno mesto + kompostiranje u Cloux-Roussier

radno vreme: od utorka do subote: 7.30-12.00 / te od 13.30-17.30 sati

Kompostiranje u Granges

Radno vreme: sredom i subotom: 7.30-12.00 / te od 13.30-17.30 sati

PREVOZNA SREDSTVA

Automobili

Svaka osoba koja ima stranu vozačku dozvolu može voziti u Švajcarskoj kroz jednu godinu dana. Zatim, strana vozačka dozvola mora da se zameni za švajcarsku vozačku dozvolu. U nekim slučajevima, da bi se dobila švajcarska dozvola vožnje, može se od vas zahtevati da pokažete vaše sposobnosti za vožnju (časovi vožnje), a ponekad također da prođete test znanja iz teorije.

Ako imate vozačku dozvolu i / ili automobil, morate da obavestite svaku promenu adrese u roku od 14 dan!

Ako vam treba više informacija, obratite se na:

[Odelenje za saobraćaj i navigaciju / Service de la circulation routière et de la navigation](#)

Adresa: avenue de France 71, 1950 Sion

Telefon : 027/606 71 00

Sajt-Interneta: www.vs.ch/autos

Javni prevozi

Autobus

Javni prevozi grada Siere se zovu «**bus sierrois/sierski autobusi**». Ti autobusi voze svaki dan osim nedelje, a slede tri različita puta. Za sve informacije o redu vožnje i o pretplatama za sierske autobuse, obratite se agenciji «L'Oiseau Bleu»:

Adresa: L'Oiseau Bleu, avenue Général-Guisan 15, 3960 Sierre

Telefon: 027/456 36 26

Radno vreme : od ponedeljka do petka: 8.30-12.00 i od 13.30-18.00, subotom: 9.00-12.00 sati.

Za putovanje autobusom izvan grada možete se uzeti:

- **Autobuse SMC** za ići u Montanu: www.cie-smc.ch
- **Autocar Ballestraz** za ići u Sion prolazeći kroz Chalais i Grône ili Noës i St-Léonard: www.ballestraz.ch
- **Autobuse Marty** za ići u pravcu Haut Valais: Tel: 027/473 13 85
- **Pošanski autobusi** za ići u dolinu Anniviers i za Vercorin: www.carpostal.ch
- Autobusi Ballestraz i SMC organiziraju isto **noćne autobuse** koji povezuju Sieru sa Sion-om kao i sa Montanom. Ovi autobusi voze petkom i subotom po noći, do 1 ili 2 sata u jutro.

Voz

Vozovima u Švajcarskoj upravljaju CFF (Chemins de fer fédéraux / Savezne železnice). Da bi se kupila karta za voz treba se ići na stanicu. Ako redovito putujete vozom, bolje je kupiti pretplatu (kolosek 7 za mlađe od 25 godina, polu-pretplata ili opšta pretplata).

Za više informacije o rasporedu vožnje i o pretplatama, pogledajte sajt CFF: www.sbb.ch.

Ako se trebate voziti dugo vozom, onda postoji **dnevna karta**. Ta karta je relativno jeftina i s njome se može putovati kroz celu Švajcarsku tokom jednog dana (vozovima, autobusima, brodovima). Grad Siera stavlja svaki dan na raspolaganje 4 dnevne karte za lica koja stanuju u opštini. Cena te karte je 35.- franaka. Da bi se tu kartu kupilo, treba doći na opštinu / l'Hôtel de Ville najranije jedan mesec dana prije datuma putovanja (šalter kancelarije, biro 104).

ZDRAVLJE I SOCIALA

Medicinska i socijalna potreba

Medicinsko-socijalni centar / Centre médico-social (CMS)

Medicinsko-socijalni centar (CMS) za region Siere je jedno međuopštinsko udruženje čija je prva namera pomoć i kućne nege.

Adresa: CMS, Hôtel de Ville, CP 280, 3960 Sierre

Telfon: 027/455 51 51

E-mail: cms@sierre.ch

Sajt-Internet: www.cms-sierre.ch

Radno vreme: od ponedeljka do četvrtka: 7.30-12.00 i od 13.30-17.30 sati / petkom do 17.00 sati.

Druge društvene institucije

Postoje u Sieri i u Valais-u mnogobrojna udruženja i društvene institucije za pomaganje osobama koje imaju razne poteškoće

Na primer:

Caritas: www.caritasvalaiswallis.ch

OSEO: www.oseo-vs.ch

Da bi imali potpunu listu različitih organizama za pomoć (socijalna, pravna i finansijska), možete ih potražiti na sajtu www.guidesocial.ch, to je brzo i vrlo kompletno!

Lečiti se

U Švajcarskoj, zdravstveno osnovno osiguranje je **obavezno**. Sve osobe koje žive u Švajcarskoj više od 3 meseca moraju se pridružiti jednoj osiguravajućoj ustanovi. Dok dođete u Sieru, morate doneti vašu potvrdu o zdravstvenom osiguranju u Medicinsko-socijalni centar. Da biste izabrali kojem ćete se zdravstvenom osiguranju pridružiti, možete da usporedite različite ponude na ovom sajtu : www.comparis.ch.

Naći ćete listu lekara u telefonskom imeniku a možete također posetiti sajt www.docteur.ch da biste našli lečnika, lekove i apoteke.

Za hitne slučajeve (samo za hitne slučajeve) mora se ići u bolnicu u Sieri:

Bolnički centri Centralnog Valais-a / Centres hospitaliers du Centre du Valais

Hôpital de Sierre / Bolnica u Sieri, rue St-Charles 14, 3960 Sierre

Telefon: 027/603 70 00

Sajt-Interneta: www.ichv.ch/fr/siteshospitaliers/sierre

Za pedijatrijske hitne slučajeve (za decu do 16 godina) treba ići u bolnicu u Sion:

Bolnički centri Centralnog Valais-a / Centres hospitaliers du Centre du Valais

Hôpital de Sion / Bolnica u Sion-u, avenue du Grand-Champsec 80, 1950 Sion

Telefon: 027/603 40 00 (Opšta medicina)

027/603 41 60 (Pedijatrija)

Sajt-Interneta: www.ichv.ch/fr/siteshospitaliers/sion

Pomoć za mlade

ASLEC, Služba socijalnog posredništva

Socijalni posrednik sluša mlade koji imaju problema u porodici, u školi i sa svojim drugovima. On pomaže da se uspostavi dijalog tamo gde postoje sukobi. S njime možete razgovarati s poverenjem i ne treba se ništa plaćati.

Adresa: ASLEC, rue de la Mondèrèche 1, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 40 40 ou 078/687 12 30

E-mail: mediateur.sierre@bluewin.ch

Sajt-Interneta: www.zorbleu.com

Pro Juventute

Ovo udruženje je posvećeno mladima koji žive u Švajcarskoj. Ono interveniše u hitnim slučajevima, nudi socijalne usluge te podržava decu i mlade u njihovom ličnom razvoju.

Adresa: Pro Juventute, Jean-Charles Clavien, CP 709, 3960 Sierre

Telefon: 078 662 06 40

E-mail: sierre@projuventute.ch

Sajt-Interneta: www.pro-juventute.ch

Zastupnik omladine

Ako imaš neki plan u glavi a ne znaš gde možeš pronaći pomoć (financijsku i logističku) da bi ga ostvario, zastupnica mladih je tu da ti pomogne. Primeri nekih planova: koncert, atelje rapa, lokal za mlade, natecanje za mlade,... ili čak puno manji planovi!

Adresa: Déléguee jeunesse, Hôtel de Ville, CP 96, 3960 Sierre

Telefon: 027/ 452 02 34.

E-mail: marie-francoise.pitteloud@sierre.ch

Brojevi i sajta-Interneta za omladinu

147: «SOS Jeunesse»: Informativna linija za mlade koji osećaju potrebu da trebaju razgovarati. Ta linija radi neprestano 24 sata na dan, kroz 365 dana.

www.ciao.ch: odgovara na anonimnoj liniji na sva pitanja mladih.

www.actionjeunesse.ch: informacije i saveti korisni za mlade Valaisance.

Pomoć za roditelje

Consultation Parents-Enfants / Konzultacija Roditelji-Deca u Medicinsko-socijalnom centru (CMS)

Specijalizovane medicinske sestre pružaju savete roditeljima za razvoj njihovog deteta. Ova usluga je besplatna za decu koja stanuju u području Siere i u opštini Salquenen.

Telefon: 027/455 51 51

Radno vreme : od ponedeljka do petka: 7.30-12.00, te od 13.30-17.30 sati (petkom se zatvara u 17.00 sati).

Putujuća vaspitna služba

To je specijalizovana intervencija za decu koja imaju vrlo teške probleme u fizičkom i psihičkom razvoju. Profesionalci dolaze u kuću da vide dete jednom nedeljno i pomažu mu da razvija svoje sposobnosti i samopozdanje.

Adresa: Office éducatif itinérant, avenue Max-Huber 2, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 20 50

Centre pour le développement et la thérapie de l'enfant et de l'adolescent (Centar za razvoj i terapiju deteta i omladinca)

U ovom centru, psiholozi su dostupni za decu i omladinu koji imaju probleme u ponašanju. Oni takođe daju savete roditeljima i nastavnicima, i rade na merama zaštite.

Adresa: Avenue Max-Huber 2, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 20 51

Služba za zaštitu deteta

Ova ustanova preuzima službene mandate koje joj je poverila zvanična vlast, kad je u pitanju plasman zlostavljene dece, usvajanja, prihvatne porodica, etc.

Adresa: Office de la protection de l'enfant, avenue Max-Huber 2, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 20 59
E-Mail : ope@admin.vs.ch

Pomoć za buduće majke

SOS Futures Mères / Budućim Majkama

Ovo udruženje pomaže majkama i porodicima u poteškoćama:

- dajući besplatno materijal za bebe
- nudeći psihološku podršku
- dajući savete preko lekara i pravnih zastupnika.

Adresa: SOS Futures Mères, avenue Max-Huber 10, 3960 Sierre
Radno vreme: utorkom od 14.00 -16.00 sati
Stalna telefonska linija kroz 24 sata na dan: 027/322 12 02
Telefon: 027/456 11 00
Sajt-Interneta: www.internet-valais.ch/sosfuturesmeres

La Lèche - Švajcarska liga

To je udruženje dobrovoljnih majki koje se sastaju jednom mesečno da bi razmenile svoja iskustva o dojenju i materinstvu.

Adresa: La Lèche Ligue suisse, Foyer St-Joseph, 3960 Sierre
Telefon: 027/455 04 56

Nezavisne babice

Babice mogu dolaziti kući nakon rođenja da pomažu i savetuju roditeljima. Tri prve posete preuzima i plaća zdravstveno osiguranje.

Da se nađe babica pogledajte: www.sage-femme.ch.

Pomoć za starije osobe

Pomoć i kućne nege

U Švajcarskoj, većina starijih osoba živi još kod kuće. Pomoć i kućne nege Medicinsko-socijalnog centra (CMS) njima omogućuju da ostanu što duže kao nezavisni.

Za više informacija, obratite se CMS-u:

Adresa: CMS, Hôtel de Ville, CP 280, 3960 Sierre
Telefon: 027/455 51 51
E-mail: cms@sierre.ch
Sajt-Internet: www.csm-sierre.ch

Apartmani Domino

Radi se o stanovima koje deli 4 do 6 starijih osoba prema modelu zajedničkog sustanarstva. Sustanari imaju jedno mesto za privatni život i zajedničke prostorije koje dele međusobno. O medicinsko-socijalnim potrebama sustanara brine se tim apartmanima CMS.

Za dopunske informacije, obratiti se Centre médico-social:

Adresa: CMS, Hôtel de Ville, CP 280, 3960 Sierre
Telefon: 027/455 07 16
E-mail: cms@sierre.ch
Sajt-Interneta: www.cms-sierre.ch

Dnevni centri

To je mesto življenja gde se starije osobe nalaze preko dana. To se razlikuje od staračkog doma jer se tu ne spava i nisu predviđene sobe za to. Cilj ovog obdaništa je upravo taj da omogućiti ljudima da nastave živeti kod svojih kuća.

Foyer / Starački dom Beaulieu u Sieri

Adresa: place Beaulieu 2b, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 29 00
E-mail: beaulieu@tvs2net.ch
Sajt-Interneta: www.associationbeaulieu.ch

Foyer / Starački dom aux «Jasmins» u Chalais

Adresa: Home «les Jasmins», 3966 Chalais
Telefon: 027/459 29 00
E-mail: homechalais@netplus.ch

Domovi za stare osobe

Domovi su mesta življenja za starije osobe: dakle, velike kuće gde žive starije osobe koji više nisu potpuno samostalne. To mesto se još zove Medicinsko-socijalna ustanova / Etablissement médico-social ili skraćeno EMS

Foyer / Starački dom St-Joseph

Adresa: montée du Château 21- 3960 Sierre
Telefon: 027/455 54 55
Sajt-Interneta: www.saint-joseph.ch

Home / Starački dom Beaulieu

Adresa: place Beaulieu 2b, 3960 Sierre
Telefon: 027/451 29 00
E-mail: beaulieu@tvs2net.ch
Sajt-Interneta: www.associationbeaulieu.ch

Pro Senectute

Ovo udruženje pruža aktivnosti, obuku i razne druge usluge, namenjene onim osobama koje imaju 60 i više godina kao i njihovim porodicama.

Adresa: Pro Senectute, av. Général-Guisan 19, Case postale 732, 3960 Sierre
Telefon : 027/455 26 28
E-mail: info@vs.pro-senectute.ch
Sajt-Interneta: www.vs.pro-senectute.ch

Klub starih sierčana / Club des aînés sierrois

To je klub za pensionere koji se sastaju da bi podelili svoja lepa iskustva, da bi igrali karte, slaganje reči... Također se organizuju razni izleti.

Kontaktirati: Mme Raymonde Frossard, odgovorna za taj Klub

Telefon: 027/455 62 27 ili 079/461 40 56

Ponedeljkom oko stola / Les Tables du lundi

Dva puta mesečno, druželjubiv obrok je organizovan u rekreativnom centru ASLEC. Svatko je dobro došao i plaća prema svojim mogućnostima. To je također prilika da se upozna nove ljude, da se uspostave nove veze i da se drugima pomogne ako se može.

Adresa: rue de la Mondèreche 1, Case postale 44, 3960 Sierre

Telefon / Faks: 027/455 40 40

E-mail: info@aslec.ch

Sajt-Interneta: www.aslec.ch

Invalidnost

Foyer / Dom Valais de Cœur

Ovaj dom nudi način života osobama koje imaju fizičke nesposobnosti kao i ponude da mogu raditi u radionicama koje su za to opremljene.

Adresa: impasse des Vrilles 6, 3960 Sierre

Telefon: 027/451 21 80 (radno vreme kancelarije)

Sajt-Interneta: www.valaisdecoeur.ch

Zadružbina Domovi-Ateljei St-Hubert / Fondation Foyers-Ateliers St-Hubert

Glavni cilj radionica ili ateljea je da profesionalno rehabilitira invalidne osobe.

Adresa u Sieri: avenue des Alpes 6, 3960 Sierre

Telefon: 027/456 26 16

Sajt-Interneta: www.asth.ch

Institut Notre-Dame-de-Lourdes

Institut Notre-Dame-de-Lourdes je jedan specijalizirani dom-škola i centar za rehabilitaciju. On prihvata decu i mlade koji imaju probleme za kretanje / jezik / percepciju / učenje.

Adress: rue du Simplon 13, 3960 Sierre

Telefon: 027/451 24 80

E-mail: contact@ndl-sierre.ch

Sajt-Interneta: www.ndl-sierre.ch

Udruženje EMERA za osobe sa invaliditetom

Ova udruga ima cilj da poboljša kvalitetu života koje imaju invaliditet, a žive u Valais-u.

Glavna adresa: Association EMERA, avenue de la Gare 3, CP 86, 1951 Sion

Telefon: 027/329 24 70

E-mail : info.sion@emera.ch

Sajt-Interneta: www.emera.ch

Regionalni sekretarijat u Sieri: Association EMERA, avenue Max-Huber 2, Cp 888, 3960 Sierre

Telefon: 027/451 24 70 - 027/451 24 71

Seksualnost

Centar / Centre SIPE (Seksualnost - Informacija - Prevencija - Odgoj)

U svakom centru SIPE su vam dostupni savetnici za planiranje porodice ili socijalni radnici za pojedinačne razgovore ili za bračni par koji vam mogu odgovoriti na sledeća pitanja :

- seksualno obrazovanje
- trudnoća
- bračna konzultacija i problemi parova
- test za HIV / AIDS-a

Ovi razgovori su poverljivi. Možete da idete direktno za vreme dežurstva bez najave ili onda kada ste uzeli sastanak telefonom.

Adresa: Centre SIPE, place de la Gare 10, 3960 Sierre

Telefoni: Centre SIPE: 027/455 58 18 i Konzultacija za brakove : 027/456 54 33

E-mail: sierre@sipe-vs.ch

Sajt-Interneta: www.sipe-vs.ch

Zavisnosti

Valaiszanska liga protiv toksikomanije / La Ligue Valaisanne contre les Toxicomanie (LVT) ili CAP

Centar pruža direktnu pomoć zavisnim osobama (alkohol, droga, igra ili drugo) kao i njihovim porodicama. Ako imate problem zavisnosti vi ili vama bliska osoba, a želite joj pomoći, onda kontaktirajte LVT.

Adresa: LVT-CAP, av. Général-Guisan 2, 3960 Sierre

Telefon : 027/456 22 77

E-mail: cap.sierre@lvt.ch

Sajt-Interneta: www.sipe-vs.ch

Vila Flora

Vila Flora je centar za negu ovisnika o alkoholu i drugih substanci. To je mesto življenja. U principu, ovisnika se šalje preko LVT (vidi gore) ili lekara.

Adresa: Villa Flora, chemin des Cyprès 4, 3960 Muraz (Sierre)

Telefon: 027/455 75 51

E-mail: info@villafloresierre.ch

Sajt-Internet: www.villafloresierre.ch

Anonimni Alkoholičari /Alcooliques Anonymes

Anonimni Alkoholičari su udruženja ljudi koji dele svoja iskustva i svoje snage s ciljem da se reše svoga problema alkohola i da pomažu drugim alkoholičarima da se oporave.

Adresa: Alcooliques Anonymes Suisse romande et italienne (AASRI), CP 2003, 1950 Sion 2 Nord **Telefon Anonimnih Alkoholičara Švajcarske:** 0848 848 846

Stalna informativna linija za Valais: 079/353.75.69

E-mail : info@aaasri.org

Sajt-Interneta: www.aaasri.org

Postoji nekoliko grupa za susret u svakom Kantonu. Evo grupa u Sieri:

Grupa AA Sainte-Croix

Zgrada ASLEC

Sastanak utorkom u 20.00 sati / otvorena sednica zadnjeg utorka u mesecu

Adresa: rue de Monderèche 1, CP 130, 3960 Sierre

Grupa AA Soleil

Ulaz osoblja

Sastanak petkom u 20.15 sati / otvorena sednica 1. petka u mesecu

Adresa: Hôpital de Sierre, CP 130, 3960 Sierre

Grupa AA Treize Etoiles

Zgrada ASLEC

Sastanak sredom u 20.00 sati / otvorena sednica 2. srede u mesecu

Adresa: rue de Monderèche 1, CP 130, 3960 Sierre

Porodične grupe Al-Anon

Sko ste zabrinuti za nekog tko vam je blizak, koji pije puno alkohola, i za to vi patite te ne znate što da uradite, možete nazvati porodične grupe Al-Anon.

Telefoni: 0848 848 833 (ponedeljkom i petkom: 8.00-20.00 i sredom od 8.00-12.00 sati)

E-mail: info@al-anon.ch

Sajt-Internet: www.al-anon.ch

Nasilje

Policija

U Švajcarskoj , kada je netko napadnut, može se nazvati hitni broj policije **117**.

Centar LAVI (pomoć žrtvama nasilja)

Ovaj centar nudi direktnu i neposrednu pomoć žrtvama fizičkog, psihičkog i seksualnog nasilja. On pruža također psihološku, pravnu i finansijsku pomoć.

Adresa: Centre de consultation LAVI, Pratifori 27, 1950 Sion

Telefon : 027/323 15 14 odgovor stalno kroz 24 sata

Udruženje «Porodica bez nasilja»

Udruženje služi ljudima koji pate od nasilja u braku i porodici.

Telefon: 079/863 68 00

Vreme rada sekretarijata : popnedeljak: 9.00-11.00 / sreda:17.00-19.00 i petak: 9.00-11.00 sati.

Romandsko udruženje «živeti bez nasilja»

Ovo udruženje okuplja nekoliko institucija koje su aktivne u borbi protiv nasilja u porodici: videti na sajtu www.violencequefaire.ch

E-Mail : contact@vivresansviolence.ch

Karitas - Valais

Karitas nudi, preko socijalnog radnika, raznu pomoć i blagovremene pravne savete ljudima koji su u nevolji.

Adresa: rue de Loèche 19, 1950 Sion

Telefon: 027/323 35 02

E-mail : caritasvs@bluewin.ch

Sajt : www.caritasvalaiswallis.ch

Radno vreme: Informacije od 8.00-17.30 od ponedeljka do petka kao i subotom ujutro.

Stalni pravni stalež Valaiszanskih advokata

Zahvaljujući njihovoj prisutnosti, pronaći ćete informacije o vašim pravima i obavezama kao i o pomoći ako vam bude trebala u poduzimanju pravnih postupaka. Konsultacija košta 20.- fr.

Adresa: rue de la Dent-Blanche 8, 1950 Sion

Telefon : 027/321 21 26

Sajt-Interneta: www.oavs.ch

Radno vreme: utorkom:17.00-19.00 sati.

SLOBODNO VREME

Omladina

Centar slobodnog vremena i kulture u Sieri: L'ASLEC

To je siersko udruženje za slobodno vreme i kulturu. Ono nudi mogućnost svim stanovnicima Siere da se mogu baviti raznim aktivnostima u slobodno vreme. L'ASLEC je otvoren svima bez obzira na njegovu starost i njegovo poreklo... Sve informacije o mnogobrojnim aktivnostima ASLEC-a dostupne su na veb stranici Udruženja.

Adresa: rue de la Mondèreche 1, Case postale 44, 3960 Sierre

Telefon / Faks: 027/455 40 40

E-mail: info@aslec.ch

Sajt-Interneta: www.aslec.ch

Radno vreme: Kancelarija je otvorena od ponedeljka do petka od 8.00-12.00 sati.

Van nastavna kultura

ASLEC nudi nastavni plan i program za decu osnovne škole i usmerenog obrazovanja. Primeri aktivnosti: rap, salsa (ples), kompjuteri, keramika, streljaštvo, grafiti, kuvanje,... Upisi se vrše u okviru škole.

Ateljei Praznici / Ateliers Vacances

ASLEC organizuje ateljeje za decu od 5 do 15 godina tokom posljednje dve nedelje meseca jula i tokom jesenskih kao i Vaskrsnih praznika. Upisi se vrše u okviru škole.

Neobavezni školski sport

Opština Siera nudi učenicima od 1-og do 6-og razreda osnovne škole mogućnost da učestvuju u sportskim aktivnostima koje škola organizuje van školske nastave. To omogućava deci da pokušaju neki sport kroz tromesečje. Upisi se vrše u okviru škole.

Odgovornost : Matthieu Emery, rte du Poupet 12, 3978 Flanthey

Telefon: 027/458 18 80

E-mail : matthieu@emeri.ch

Ateljei za decu

Međukulturalni prostor Siere organizira atelje rada za decu bilo kojeg porekla u dobi od 4 do 8 godina.

Informacije i upisivanje: 027/455 35 85

Kolonija za odmor

CMS organizuje svake godine letnji kamp za odmor na moru za decu od 7 do 12 godina. Kamp za odmor se održava na obali mora u Francuskoj i traje dve nedelje.

Adresa CMS: Hôtel de Ville, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 51 51

E-mail: cms@sierre.ch

Sajt-Interneta: www.cms-sierre.ch

Radno vreme: od ponedeljka do četvrtka: 7.30-1.00 i od 13.30-17.30 (petkom do 17.00 sati).

Predavanja za odrasle

Siersko Udruženje Slobodnog vremena i Kulture (ASLEC)

Razni kursevi za odrasle se daju u ovom udruženju ASLEC. Na primer: kurs vezenja, slikarstvo, atelje za pisanje, refleksologija, itd.

Adresa: rue de la Mondèreche 1, Case postale 40, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 40 40

E-mail: info@aslec.ch

Sajt-Interneta: www.aslec.ch

Radno vreme: Kancelarija je otvorena od ponedeljka do petka od 8.00-12.00 sati.

Narodni Univerzite (UNIPOP) u Sieri

UNIPOP nudi kurseve iz raznih oblasti: zanatstvo, kultura, obrazovanje, kompjuter, jezici, zdravlje i blagostanje, itd. Cene kursova su umerene.

Adresa: Unipop Sierre, CP 964, 3960 Sierre

Telefon: 027/456 19 40 (može se nazivati između 19.00 i 21.00 sat).

E-mail: info@unipopsierre.ch

Sajt-Interneta: www.unipopsierre.ch (program svih predavanja se nalazi na sajtu).

Kantonalni konzervatorij muzike

Kantonalni konzervatorij muzike se nalazi u Sionu, a ima također jedan odeljak u Sieri. Više vrsta muzike se predaje kao: pevanje, klarinet, gitara, klavir, violina, pozorišno izražavanje, itd.

Adresa: av. Général-Guisan 12, 3960 Sierre

Telefon: 027/452 36 36

E-mail: jpguidoux@guidoux.ch

Sajt-Interneta: www.conservatoirevs.ch (-> odeljci -> Sierre)

Škola džaza i sadašnja muzika (EJMA - Valais)

Ova škola nudi kurseve iz muzike (instrumenti, pevanje, teorija muzike) za decu i odrasle.

EJMA-Valais se nalazi u Sion-u, ali više kurseva se daje u Sieri, u zgradi gde se nalazi ASLEC (rue de la Monderèche 1).

Adresa: rue de la Dixence 10, 1950 Sion

Telefon: 027/323 49 65

E-mail: info@ejma-vs.ch

Sajt-Interneta: www.ejma-vs.ch

Kantonalna škola umetnosti za Valais (ECAV)

Pored visokog obrazovanja, ova škola pruža nastavu uvečer iz raznih umetničkih oblasti: crtanje, slikanje, fotografija, videa, itd.

Adresa: rue Bonne-Eau 16, 3960 Sierre

Telefon: 027/456 55 11

E-mail: info@ecav.ch

Sajt-Interneta: www.ecav.ch

Druge škole

U Sieri i u regionu postoji više privatnih škola koje nude časove iz oblasti muzike, plesa i drugih kulturnih aktivnosti.

Da biste saznali potrebne informacije, poslužite se sajtom www.directories.ch. Da dobijete, na primer, listu škola za ples, treba napisati:

Qui, quoi: Ecole de danse plesna škola

Où: Sierre

To je lako!

Kulturna mesta

Les Caves de la Maison de Courten

Pozorišne predstave, izložbe i koncerti se redovito održavaju u ovoj sali.

Adresa: rue du Bourg 30, 3960 Sierre

Uprava: Service culture et sports de la Ville de Sierre

Programiranje: Association des Caves de Courten, Case postale 50, 3960 Sierre

Telefon: 027/452 02 31

Sajt-Internet: www.cavesdecourten.ch

Les Halles

Dvorane su originalno mesto kulturnih susreta i događaja koje su otvorene kako za amatere tako i za profesionalce.

Adresa: rte Ancien-Sierre 13, Case postale 556, 3960 Sierre

Uprava: association ATOUT-Les Halles

Téléphone: 027/455 70 30

E-mail: info@leshalles-sierre.ch

Sajt-Internet: www.leshalles-sierre.ch

Valaiszanski muzej za Lozu i Vino / Musée Valaisan de la Vigne et du Vin (MVVV)

Ovaj muzej poseduje dve lokacije: kula Zumofen u Salquenen-u (Salgesch) i dvorac Vila u Sieri. Ova dva mesta su povezana vinskom stazom, put koji treba otkriti hodajući kroz vinogade.

Adresa: MVVV, Château de Villa, rue Ste-Catherine 4, 3960 Sierre

E-mail: museedevin@netplus.ch

Sajt-Interneta: www.museevalaisandevin.ch

Otvoreno: od utorka do nedelje: 14.00-17.00 sati, osim u novembru, decembru i martu samo petkom, subotom i nedeljom od 14.00-17.00 sati. Zatvoreno: januar i februar.

Musée Rilke - Fondation Rilke

Prvi cilj Zadužbine Rilke je da se bolje upozna pesnik Rainer Maria Rilke i njegov rad kroz njegov muzej, izložbe, čitanja i predavanja, kao i kroz Festival Rilke, koji se održava svako 3 godine u Sieri.

Adresa Mizeja: rue du Bourg 30, 3960 Sierre (povremene izložbe, dirigovane posete).

Telefon: 027/456 26 46

E-mail : fondation.rilke@bluewin.ch

Sajt-Interneta: www.fondationrilke.ch

Château Mercier

U gornjem delu Siere, Zamak Mercier je izgrađen početkom XX. veka sa strane bogatih porodica Mercier od Molin-a. Danas, zamak i njegovi vrtovi su uobičajni domaćini seminara, konferencija ili kulturnih događaja.

Telefon: 027/452 23 23

E-mail: rp.antille@tvs2net.ch

Sajt-Interneta: www.chateaumercier.ch

La Sacoche

Ova dvorana prima ponekad lokalne grupe pozorišta za predstave ili druge kulturne manifestacije.

Uprava: Fondation de la Maison des jeunes

Kontakt: M. Pierre Melly

Telefon: 027/456 36 26

Les Anciens Abattoirs

Kulturna društva

Želite li naučiti pevati, plesati, svirati, ili se baviti nekim drugim oblikom umetnosti? U Sieri postoje mnogobrojna **kulturna društva** koja su spremna da vas prime. Biti deo društva je također odličan način za upoznavanje drugih ljudi!

Možete naći kompletnu listu kulturnih društava na zvaničnom sajtu grada: www.sierre.ch

Sportska mesta

Želite se baviti sportom? Dođite i uživajte u različitim sportskim objektima!

Bazen / Piscine Guillamo

Pokriveni bazen sa bazenom za igru dece i zelenom površinom. Bazen Guillamo nudi također Prostor Ugodnosti, sa jakuzijem, hamamom i saunom.

Adresa: rue de Guillamo, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 95 59

Radno vreme: ponedeljak: 10.00-13.00, od utorka do petka: 10.00-21.00, subotom: 10.00-18.00 i nedeljom: 10.00-17.00 sati (u julu i augustu do 18.00 sati).

Klizalište / Patinoire Graben (oktobar-mars)

Zatvoreno klizalište otvoreno je za javnost za klizanje sredom i nedeljom od 14.00-16.00 sati.

To je također klizalište gde se odigravaju utakmice Hokejskog Kluba Sierre-Anniviers. Dodite podrzati sierski klub hokeja od septembra!

Lac /Jezero Géronde (juni - august)

Otvoreni bazen, u predelu jezera Géronde-a.

Plaža sa travom, teren za odbojku na pesku.

Telefon: 027/455 25 60

Radno vreme : od početka juna pa do kraja augusta, svakim danom od 10.00-19.00 sati.

Klizalište / patinoire Plaine Bellevue (decembar - februar)

Veštačko klizalište na vazduhu. Mogućnost da se iznajme klizaljke na mestu.

Skate Park

Obaveštenje za sve amatere skateboardersa, rollerbraderse i skuterima! Nalazi se iza zgrade Stare Klanice, skate-park obuhvata: male-rampe, curbe, spine, trottoir style, Slide ogradu, centralnu piramidu...

Za više informacija obratiti se:

ASLEC (Association sierroise de loisirs et culture)

Telefon : 027/455 40 40

E-mail: info@aslec.ch

Sajt-Interneta: www.aslec.ch

Sportski klubovi

Postoji mnogo sportskih klubova u Sieri kako za omladinu tako i za odrasle. Evo nekoliko primera sporta koji možete praktikovati u jednom sierskom klubu: atletika, bejzbol, košarka, karling, capoeira, fudbal, hokej na ledu, plivanje, tenis, streličarstvo, mačevanje, ulični hokej, golf, biciklizam, itd.

Da biste imali potpunu listu pregledajte sajt: www.sierre.ch

Noćni život

Les Anciens Abattoires

« Les Anciens Abattoirs » je nezaobilazno mesto za alternativnu siersku kulturu. Mnoga društva organiziraju redovno svoje koncerte, projekcije i druge kulturne manifestacije. Zgrada se nalazi južno od ASLEC-a, duž puta. Ona uključuje koncertnu dvoranu «l'Hacienda», dvoranu za projekciju «la Station Service» i prostoriju bar.

Za večernji program u Les Anciens Abattoirs, posetite sajt udruženja:

www.art-sonic.ch

www.mainverte.ch

www.arkaos.ch

www.aslec.ch

Bioskop /Cinéma

U Sieri postoje dva bioskopa:

Bioskop «Le Bourg»

Adresa: avenue Max-Huber 1, 3960 Sierre (nasuprot Opštine / Hôtel de Ville)

Telefon: 027/455 01 18

Bioskop «Le Casino»

Adresa: av. Général-Guisan 19, 3960 Sierre (u galeriji)

Telefon: 027/455 14 60

Ponedeljkom bioskop je jeftiniji. Ako pokažete studentske kartice, dobit ćete popust.

Da biste videli program filmova u dvoranama Siere i Siona pogledajte sajt www.cinesierre.ch .

Većina filmova koji se prikazuju u Sieri prevedeni su na francuski jezik. Da biste videli filmove u originalnoj verziji sa titlovima onda morate ići u Montanu.

Barovi i kafići

U Sieri, postoje različiti kafići, koji se također zovu «kafanama». Većina su otvoreni od jutro pa do 1 sat posle pola noći. U principu, tamo se ide da se pije aperitiv, razgovara uz čašu pića, upoznavaju drugi ljudi. Neki barovi su otvoreni sve do 3 sata ujutro pa i kasnije.

Svečanosti i manifestacije

Praznici

Valais je katolički kanton te praznici odgovaraju većim delom verskom prazniku katolika:

- 1. Januara: Nova godina
- 19 marta: Sveti Josip
- Spasovdan: krajem maja (datum se menja)
- Tijelovo: polovinom juna (datum se menja):
- 1. augusta: Državni praznik
- 15. août: Velika Gospa
- 1. novembra: Svi sveti
- 8. decembra: Prečisto začéce
- 25. decembra: Božić

Glavne manifestacije

Svake subote ujutro: Tržnica na trgu Opštine / Hôtel de Ville

Februar/mart (datumi se menjaju)

Karneval: Prerušava se i onda se slavi! Parade i igranke se održavaju širom celog Valaisa.

Maj

Dreamago – Filmski festival - Château Mercier - Siera www.dreamago.com

Juni

Slow up – Svi na biciklo! - Sierre www.slowupvalais.ch

Sismics – Festival Stripova sa koncertima - Sierre www.sismics.ch

Le Week-end au bord de l'eau / Vikendom na ivici vode – Elektro-Muzički Festival – Lac de Géronde www.funandfloor.ch

Juni i august

Couleurs pavés – Na trgu opštine petkom uvece!

Barbus festival – Koncert ispred Starih Klanica svake subote navečer - www.art-sonic.ch

Juli

Le Feu au lac / Oganj na jezeru (31. jula) – Za nacionalni praznik 1. augusta – Lac de Géronde www.feaulac.ch

August

Alex Moos – biciklističke trke sa polaskom i dolaskom u Sieri www.alexmoos.ch

Međunarodno pešačko trčanje Siera-Zinal - www.sierre-zinal.com

Siera Blues Festival - Siera www.sierrebluesfestival.com

Septembar

VINEA – Susreti vinogradara Valaisa - Sierre www.vinea.ch

Marche aucépages /Put vinove loze - Sierre-Salquenen - www.marchedescepages.ch

Tohu-Bohu Music Festival - Veyras www.tohu-bohu.ch

Novembar

Jeftina rasprodaja i Sajam Svete Katarine – veliko sastajalište za Sierce!

www.braderiedelasaintecatherine.ch i www.sierre.ch/foire

Decembar

Božićno tržište na trgu Opštine / Hôtel de Ville

Turizam

Turistička zajednica / Office du tourisme

Turistička zajednica pomaže da se nađu informacije o događajima i rekreaciji u Sieri i u regionu.

Adresa: Office du tourisme de Sierre, Salgesch et Environs, place de la Gare 10, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 85 35

Faks: 027/455 86 35

Sajt-Interneta: www.sierre-salgesch.ch

INTEGRACIJA

Pomoć doseljenicima

Delegatkinja za integraciju

Odgovorna osoba za integraciju je ustvari veza između Opštine i stranaca koji žive u Sieri. Ona prihvata novodošla lica, daje im savete i informacije i pomaže im u svim administrativnim potrebama. Delegat također pravi potrebne planove vezane za integraciju i bori se protiv diskriminacije. Ako imate neku ideju ili predlog na ovu temu, slobodno nas kontaktirajte.

Kontakt: Marie-Françoise Pitteloud

Kancelarija: Br. 305, na 3. spratu Opštine / Hôtel de Ville

Telefon: 027/452 02 34.

E-mail : marie-francoise.pitteloud@sierre.ch

Međukulturalni prostor / Espace Interculturel

Interkulturalni prostor je mesto susreta i razmena za strance i švajcarce. On nudi tokom cele školske godine društvene, kulturne i obrazovne aktivnosti. Radni ateljeji se održavaju svakog utorka i četvrtka posle podne. Detaljniji program se može pogledati na sajtu udruženja.

Adresa: Espace Interculturel, rue de la Monderèche 7, CP 365 (en face de l'ASLEC), 3960 Sierre

Koordinator: Marie-Thérèse Brembilla

Telefon: 027/455 32 76

E-mail: espacesierre@bluewin.ch

Sajt-Interneta: www.espacesierre.ch

Grupa Mozaik / Groupe Mosaïque

Grupa žena iz 12 različitih zajednica pruža dobrovoljno podršku novodošlim doseljenicima koji imaju poteškoće u komunikaciji i socijalnoj integraciji, posebno u oblasti zdravstva. Anonimnost je garantovana.

Stalna informativna linija: 078/654 57 56

E-mail : mosaiquemulticulturelle@hotmail.com

Švajcarski centar-Doseljenici / Centre Suisse-Immigrés

Ovaj centar je mesto za doseljenike, koji nudi razne usluge: lekcije francuskog jezika, stalnu pravnu i socijalnu pomoć, prostor za ženu.

Adresa: Centre suisses-immigrés, rue de l'Industrie 10, Case postale 280, 1950 Sion

Telefon: 027/323 12 16

E-mail: csivs@bluewin.ch

Radno vreme: ponedeljak, utorak i četvrtak: 14.00-18.00 / sredom samo po dogovoru / petak: 18.00-21.00 sat.

Valaiszansko društvo tumača za zajednice (AVIC)

Ovo udruženje pruža profesionalne usluge tumača. Ono se sastoji od ljudi iz raznih kultura koji su pohađali obuku prevodilaca za zajednice. Anonimnost je zagarantovana. Ove usluge se plaćaju.

Adresa: L'association valaisanne d'interprétariat communautaire (AVIC), CP 100, 1951 Sion

Telefon: 079/794 69 21

E-Mail : info@interpretavic.ch

Radno vreme: bez prestanka od 9-11 sati.

Mreža solidarnosti sa doseljenicima (RESOLMI)

Ova mreža ima za cilj da brani prava doseljenika. Osobe iz RESOLMI-ja mogu da vam daju savete te da vam pomažu u administrativnim potrebama.

Adresa i kontakt: RESOLMI (Réseau de solidarité avec les migrants), CP 73, 1966 Ayent

Telefon : Liliane: 079/584 07 21 / Tharcisse: 078/689 73 53

E-mail: resolmi@hotmail.com

Učenje francuskog jezika

Da bi se što pre navikli na novi grad i osećali se dobro, veoma je važno naučiti jezik odmah po dolasku. U Sieri se upotrebljava francuski jezik, iako je jedan deo stanovništva nemačkog maternjeg jezika.

Interkulturalni prostor/ L'Espace interculturel

Ova sierska asocijacija organizuje časove francuskog jezika dva puta nedeljno za strance.

Nivoi: postoji 6 klasa francuskog jezika, a to zavisi od znanja toga jezika (nivo početnika pa do naprednog).

Cena: Upis košta 150.- Fr **ali časovi su besplatni.**

Raspored: Časovi se održavaju ponedeljkom i četvrtkom od 19.00-20.30 u školskom centru Liddes i u Interkulturalnom centru. Ne daju se časovi tokom školskih praznika.

Upisi: Može se doći već od 18.30 sati u Školski centar Liddes (blizu Kantonalne policije). Nakon toga će se proceniti vaš nivo francuskog jezika. Upisati se može preko cele godine.

Adresa udruženja: rue de la Monderèche 1, 3960 Sierre

Adresa kursa: Centre scolaire des Liddes, route des Liddes 8, 3960 Sierre

Telefon: 027/455 32 76

E-mail: espacesierre@netplus.ch

Web sajt: www.espacesierre.ch

Udruženje «Čitanje i pisanje» /«Lire et écrire» /

Ovo udruženje prihvata posebno švajcarska i strana lica koja imaju poteškoće u u čitanju i pisanju.

Telefon: 027/321 22 77 ou 0840 47 47 47 (stalna linija za upise četvrtkom od 9.00-12.00 te od 14.00-17.00 sati).

E-mail: valais@lire-et-ecrire.ch

Sajt-Interneta: www.lire-et-ecrire.ch

Švajcarski centar-Dodeljenici / Centre Suisse-Immigrés

Ovo udruženje sa sedištem u Sionu organizuje kurseve francuskog jezika za strance. Časovi se održavaju tokom cele sedmice, ujutro i popodne.

Adresa: rue de l'Industrie 10, Case postale 280, 1950 Sion

Telefon : 027/323 12 16

E-mail: csivs@bluewin.ch

Poznavanje običaja: nekoliko staza...

Pozdravi

U malim selima i vani, često se pozdravi sa „bonjour“ / „dobar dan“ osobe koje susrećemo, čak i ako ih ne poznamo. Naprotiv, u gradovima, veoma je retko da pozdravimo nepoznatog na ulici. U prodavnicama i kafićima, mušterije i prodavači ili konobari uvek kašu međusobno „bonjour“ / „dobar dan“, „ au revoir“ / „doviđenja“ i „merci“ / „hvala“. U principu, ljudi iste zgrade se pozdravljaju kad se susretaju, iako se oni lično između sebe ne poznaju. To čini život prijatnijim! U Švajcarskoj, ljudi koji se ne poznaju, u principu, razgovaraju malo, u svakom slučaju ne odmah... potrebno je neko izvesno vreme. Ali to vas ne sprečava da poduzmete prvi korak!

Tačnost

U Valaisu kao i u Švajcarskoj, nije normalno da se kasni kad se ima sastanak s nekim. Kasniti i 10 minuta, može se doživeti kao nepristojnost. Ako kasnite, poželjno je da se obavesti osoba s kojom se ima sastanak. Ako vam nije moguće da dođete na sastanak, također je važno da se to javi (ako trebate ići kod lekara, na primer, vi morate platiti konzultovanje čak ako kod njega i niste stigli, osim ako ste ga obavestili 24 časa unapred).

Aperitiv ili koktel

Uobičajno je da se deli povremeno čašica pića pre jela (pre podne i uveče oko 17 ili 18 sati) sa svojim prijateljima ili kolegama. Ta tradicija se zove aperitiv (ili «koktel»). Međutim, ne mora se konzumirati alkohol, svatko može izabrati što mu odgovara. U Valaisanskoj tradiciji, vreme aperitiva je važan socijalni trenutak. To je prilika da se bolje upozna i da se razgovara.

Ići kod nekoga

U principu se upozori osoba pre nego što se dođe kod nje, osim ako se nju jako dobro poznaje. Ako se pozove na večeru, često se ponese nešto (vino, cveće ili čokolada na primer). Prije ulaska, obično se pita da li treba skinuti cipele. Obrok započima sa «bon appétit» / «prijatno» kad su svi seli i poslužili se. Prije nego što se počinje da pije, uobičajno je da se nazdravi... gledajući se u oči!

Udruženja stranaca u Sieri

Portugalski klub

Centro Português de Sierre (ACRDP)

Adresa: Iles Falcon 5 (zone industrielle), 3960 Sierre

Kontakt: M. Luis Matos

Telefone: 027/455 14 17

Udruženje roditelja učenika portugalske škole

Adresa: Associação de Pais de Sierre (APS), CP 83, 3960 Sierre

Telefon: 076/306 62 68

E-mail: a.p.sierre@gmail.com

Sajt-Interneta: www.aps-associacaodepaisdesierre.ch

Španski klub

Adresa: route de Loèche 64, CP 276, 3960 Sierre

Kontakt: M. Enrique Barcala

Telefon: 027/455 38 95

Grupa italijanskih žena

Adresa: Espace Interculturel, rue de la Monderèche 1, CP 365. 3960 Sierre

Kontakt: Mme Marie-Thérèse Brembilla

Telefon: 027/455 32 76

Italijanska katolička misija

Adresa: av. Max-Huber 10, 3960 Sierre

Kontakt: Padre Costante Facchetti

Telefon: 027/455 63 02

Ako imate neke primedbe ili pitanja koja se odnose na ovu brošuru,
možete nas slobodno kontaktirati!

Radna grupa za integraciju

Telefon: 027/452 02 34

E-mail: marie-francoise.pitteloud@sierre.ch